

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічнийКафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин

В.В. Третько

2020 р.



СИЛАБУС

Навчальна дисципліна ПсихологіяОсвітньо-професійна програма Англійська мова і літератураРівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Кулешова Олена Віталіївна
Профайл викладача	http://psy.khnu.km.ua/kuleshova-olena-vitaliyivna/
Е-mail викладача(ів)	lenakul@ukr.net
Контактний телефон	+380679334980
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=852
Консультації	Очні: згідно розкладу; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проєкт	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	1	1	4	120	51	34		17		69				+

Анотація навчальної дисципліни

Психологія сприяє формуванню у студентів теоретичних знань, практичних умінь і навичок вирішення професійних завдань в умовах навчально-виховних закладів. Даний курс побудований на основі сучасних уявлень про психіку, фундаментальних тверджень психологічної науки щодо концепцій особистості та діяльності, закономірностей функціонування психіки та її проявів від найпростіших відчуттів до психічних властивостей особистості. Знання та розуміння закономірностей психічного розвитку дитини, особливостей організації навчально-педагогічної діяльності дозволить студентам у майбутній професійній діяльності встановлювати суб'єкт-суб'єкту взаємодію, ефективно здійснювати педагогічну діяльність. Дисципліна викладається для студентів денної і заочної форм навчання за спеціальністю 014 Середня освіта. Викладання дисципліни ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових та мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах, зокрема: проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивні); практичні заняття з використанням дискусій, мозкового штурму; методу аналізу та діагностики психологічних ситуацій; ділових (рольових) ігор тощо; самостійна робота (презентації).

Пререквізити: Вихідна.**Кореквізити:** фізичне виховання, педагогіка.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. Надати студентам спеціальності відповідних компетенцій, які б дозволили їм розширити коло знань майбутніх фахівців про людську особистість, підвищити їхню психологічну культуру, допомогти глибше усвідомити свої якості як суб'єкта професійної діяльності.

Завдання дисципліни. Сформувати у студентів уявлення про природу психіки людини, співвідношення природних і соціальних факторів у становленні психіки; визначення взаємозв'язку між фізіологічними і психічними процесами; знань сучасних психологічних концепцій особистості та діяльності; засади міжособистісних стосунків; індивідуально-типологічні властивості особистості; особливості психічного розвитку дитини на різних вікових етапах; закономірності та особливості навчально-виховного процесу.

Очікувані результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, має: *знати* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків; *знати та розуміти* особливості навчання різнорідних груп учнів, *застосовувати* диференціацію навчання, *організовувати* освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів; використовувати інструменти демократичної правової держави, *керуватися* етичними міркуваннями у професійній та громадській діяльності; *володіти* формами та методами виховання учнів в освітньому процесі ЗЗСО, засобами мотивації учнів до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); *створювати* психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, *застосовувати* методики виявлення булінгу серед учнів та протидіяти йому, *організовувати* співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками; *забезпечувати* психічне здоров'я учнів, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, працювати в команді.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання.

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Предмет, задачі і методи загальної психології.	Особливості загальної психології як наукової галузі. Психологічна характеристика особистості та діяльності.	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю. Вибір теми презентації.	4	[2] с. 59–76, с. 85–101; [3] с. 4-31, с. 45-58, с. 69-90
2	Діяльнісний підхід у формуванні особистості		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
3	Чуттєві форми пізнання дійсності.	Психічні пізнавальні процеси	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[2] с. 102–117. с. 118–137; [3] с. 115-154, с. 155-196
4	Раціональні форми пізнання дійсності.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
5	Емоційно-вольова сфера особистості	Почуття та воля. Темперамент, характер, здібності.	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[2] с. 138–145, с. 146–158; [3] с. 197-218, с. 219-249
6	Індивідуально-типологічні властивості особистості		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	

1	2	3	4	5	6
			контролю.		
7	Спілкування – основа міжособистісних взаємин.	Особливості спілкування як особливого виду діяльності	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[2] с. 159–166; [3] с. 102-114
8	Предмет, завдання та проблеми вікової психології.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
9	Основні теорії дитячого розвитку.	Сучасні теорії дитячого розвитку. Вітчизняні концепції психічного розвитку	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[1] с. 21-25, с. 41-43 с. 34-41, с. 43-47; [4] с. 101–116
10	Рушійні сили і умови психічного розвитку дитини.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
11	Особливості розвитку дитини у немовлячому і ранньому віці.	Особливості психічного розвитку дитини	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[1] с. 50-55, с. 56-78; [4] с. 130–136, с. 136–161
12	Психічний розвиток дитини у дошкільному і молодшому шкільному віці.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
13	Особливості розвитку дитини у підлітковому та ранньому юнацькому віці.	Особливості психічного розвитку дитини	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[1] с. 79-98; [4] с. 162–186
14	Педагогічна психологія: основні характеристики.	Роль педагога в навчально-виховному процесі.	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[1] с. 99-111, с. 112-123; [4] с. 223–238, с. 256–263
15	Особистість педагога.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	
16	Психологічні аспекти навчально-виховного процесу.	Психологічна характеристика педагогічного колективу	Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю.	4	[1] с. 112-123; [4] с. 256–263

1	2	3	4	5	6
17	Керівництво педагогічним колективом.		Підготовка до практичного заняття за темою. Опрацювання літератури, конспекту лекцій. Підготовка до тестового контролю. Підготовка до захисту презентації.	5	

Примітка: * Лекції проводяться щотижня по дві години, практичні заняття – по дві години через тиждень.

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітньої програми та навчального плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ ([006.pdf \(khnu.km.ua\)](#)). Виконуючи самостійну роботу з дисципліни, студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

Оцінювання академічних досягнень студента здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінювання студентів денної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, тестовий контроль, захист презентації, підсумковий контроль (іспит).

Для практичних занять встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється усним опитуванням і тестуванням. Виконання індивідуального завдання завершується підготовкою і захистом презентації у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання за ваговими коефіцієнтами:

Аудиторна робота											СРС (презентація)	Семестровий контроль (іспит)
Обговорення теоретичного матеріалу (УО)			Тестовий контроль (ТК)									
T1-7	T8-13	T14-17	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13	14-15		
0,2			0,2								0,2	0,4

Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Обговорення теоретичного матеріалу (усне опитування)

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися

	на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Тестовий контроль

Тестування відбувається письмово. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Кожний тематичний тестовий контроль містить 10 завдань. Вірна відповідь за кожне завдання оцінюється в один бал. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, наведена у таблиці.

Сума балів за тестові завдання	0-4	5-7	8-9	10
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Презентація

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	В основі презентації ключові положення, які повністю розкривають тему; містять наукову, змістовну інформацію; мають чітку, логічно вибудовану структуру; правильно оформлені посилання на інформаційні джерела; виглядає привабливо; тексти легко сприймаються; гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проєкту; робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.
Добре	Презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження; загалом відповідає тематиці проєкту та є досить інформативним; є певна структура в розміщенні інформації; графіки, таблиці представлені в роботі, але не додають інформації, не доповнюють змісту; неповністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені; естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречно графіка оформлення; дизайн не суперечить загальному змісту проєкту.
Задовільно	Презентація має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією або позбавлені інформації; подання інформації не структуроване; графіки та таблиці відсутні або не мають інформативного навантаження; немає посилань на використані джерела або вони не правильно оформлені; дизайн не зовсім відповідає тематиці проєкту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту.
Незадовільно	В презентації не визначені ключові положення; відсутня структура та логіка; графіки і таблиці відсутні; немає посилань на використані джерела; дизайн зовсім не відповідає тематиці проєкту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту.

Підсумковий контроль (іспит)

Підсумковий контроль (іспит) відбувається у письмовій формі. Після перевірки письмової роботи викладач може запитати студента про зміст тої чи іншої відповіді.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: два теоретичних питання, тестове питання та одне завдання практичного характеру. Максимальна кількість балів за кожну правильну відповідь на теоретичне питання та практичне - 3. Правильна відповідь на тестове завдання - 1. Узагальнена оцінка за екзамен виводиться

як сума балів з усіх завдань.

Норми оцінювання теоретичних завдань. Теоретичні завдання передбачають перевірку знань з курсу «Психологія», що включає знання термінології, основних засад та характеристики психічної діяльності людини. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та викладати думки, аргументувати свою позицію. Максимальна кількість балів – 3.

Оцінювання тестового завдання. Тестове завдання передбачає репродуктивне відтворення знань шляхом відбору правильної відповіді з можливих білетів, які запропоновані. Завдання не передбачають виходу за межі чітко окресленого кола завдань і допускають лише одну правильну відповідь. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Оцінювання практичного завдання. Професійна спрямованість практичного завдання передбачає вміння творчо застосовувати набуті знання та навички, передбачати та вирішувати проблемні ситуації, які можуть зустрітись в майбутній професійній діяльності. Максимальна кількість балів – 3.

Максимальна сума балів, яку може отримати студент – 10.

Загальна сума балів за всі завдання	0–4	5-7	8-9	10
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Підсумкова оцінка за семестр згідно з національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75 – 5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок.
B	4,25 – 4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75 – 4,24	4	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками.
D	3,25 – 3,74	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00 – 3,24	3	<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
FX	2,00 – 2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни:

1. Визначення психології як науки. Основні галузі психології. Місце загальної психології в системі наук.
2. Методи вивчення психіки.
3. Поняття про особистість. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність».
4. Психологічна структура особистості. Формування і розвиток особистості. Спрямованість особистості.
5. Діяльність. Її характеристики (потреби, мотиви, цілі, предмет, засоби, структура).
6. Діяльність і активність. Діяльність і поведінка. Види діяльності.
7. Уміння, навички та звички.
8. Поняття про спілкування. Види та функції. Типи спілкування: імператив, маніпуляція, діалог.
9. Внутрішня структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція.
10. Поняття про відчуття. Фізіологічні основи відчуттів. Види відчуттів і їх класифікація. Загальні якості та закономірності відчуттів.
11. Сприймання як психічний пізнавальний процес. Основні властивості сприймання. Фізіологічні основи сприймання. Порухення сприймання: гіперстезія, гіпостезія, галюцинації та ілюзії.
12. Основні відмінності відчуттів і сприймання. Види сприймання. Сприймання простору, руху і часу.
13. Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Основні властивості уваги. Функції уваги. Види уваги. Поняття про розсіяність, її причини і види.
14. Пам'ять як психічний пізнавальний процес. Основні теорії пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті та їх класифікація. Процеси пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті.

15. Мислення як процес пізнавальної діяльності, його особливості. Основні етапи мисленнєвого процесу. Відмінність мислення від інших пізнавальних процесів.
16. Види і рівні мислення. Логічні операції та форми мислення. Індивідуально-психологічні характеристики мислення.
17. Уява як особлива форма людської психіки, її значення та специфіка. Фізіологічні основи уяви. Види уяви. Функції уяви.
18. Способи створення нових образів. Уява і органічні процеси.
19. Мовлення як психічний пізнавальний процес. Мовлення і мова. Функції мовлення. Види мовлення. Розвиток мовлення. Індивідуальні особливості мовлення.
20. Поняття про темперамент. Історія уявлень про темперамент. Вчення І. Павлова про типи нервової системи. Властивості темпераменту.
21. Темперамент і особистість. Темперамент і стиль діяльності. Психологічна характеристика типів темпераменту.
22. Поняття про характер. Риси характеру, їх класифікація. Формування характеру. Типології характерів.
23. Здібності, їх значення. Види здібностей. Здібності і задатки.
24. Здібності, обдарованість, талант, геніальність. Розвиток здібностей.
25. Поняття про емоції і почуття. Їх особливості та характеристика. Функції емоцій і почуттів, способи їх вираження.
26. Класифікація емоцій і почуттів. Вищі почуття. Будова емоційності особистості.
27. Воля як форма відображення дійсності. Фізіологічні механізми волі. Характеристика вольового акту. Основні властивості волі. Розвиток волі. Етапи вольових дій.
28. Предмет і завдання вікової психології. Міжпредметні зв'язки вікової психології.
29. Методи та стратегії дослідження психічного розвитку дитини.
30. Категорії віку і розвитку у віковій психології.
31. Біологічні і соціальні концепції розвитку.
32. Психоаналітична теорія дитячого розвитку З. Фрейда.
33. Теорія розвитку особистості Е. Еріксона.
34. Генетична теорія розвитку Ж. Піаже.
35. Культурно-історична концепція Л. С. Виготського. Співвідношення категорій навчання і розвитку.
36. Кризові і стабільні періоди розвитку, їх характеристика.
37. Поняття провідної діяльності, механізми її зміни.
38. Роль спілкування у психічному розвитку дитини. Форми спілкування за М. І. Лісіною.
39. Періодизація дитячого розвитку за Д.Б. Ельконіним.
40. Криза новонародженості. Загальна характеристика немовлячого віку. Криза 1 року.
41. Загальна характеристика раннього віку: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, вікові новоутворення.
42. Розвиток спільної діяльності у ранньому дитинстві. Розвиток мовлення у ранньому дитинстві.
43. Розвиток психічних функцій у ранньому віці. Криза 3-х років.
44. Загальна характеристика дошкільного віку.
45. Сутність і структура сюжетно-рольової гри. Динаміка розвитку гри. Основні види діяльності дошкільника.
46. Новоутворення психічного розвитку дошкільника. Криза 7 років та проблема готовності дитини до школи.
47. Особливості соціальної ситуації розвитку молодшого школяра.
48. Структура навчальної діяльності. Розвиток психічних функцій у молодшого школяра та особливості розвитку особистості у молодшому шкільному віці.
49. Характеристика пубертатної кризи. Особливості соціальної ситуації розвитку в підлітковому віці.
50. Проблема провідної діяльності в підлітковому віці. Новоутворення в особистісній сфері підлітків.
51. Загальна характеристика юнацького віку. Новоутворення в ранньому юнацькому віці.
52. Предмет і задачі психології виховання і навчання.
53. Проблеми педагогічної психології.
54. Методи педагогічної психології.
55. Спілкування і навчально-виховний процес.
56. Колектив і розвиток особистості.
57. Сім'я і виховання.
58. Особистість вчителя в педагогічному спілкуванні.
59. Психологічні вимоги до особистості педагога.
60. Загальні та спеціальні здібності педагога.
61. Індивідуальний стиль діяльності педагога.
62. Стиль і методи керівництва педагогічним колективом.
63. Організація роботи колективу.
64. Попередження та усунення конфліктів в роботі педагогічного колективу.
65. Шляхи підвищення ефективності діяльності педагогічного колективу.

Рекомендована література:

1. Дуткевич Т.В. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій та практикум): Навч. посібник // Т.В. Дуткевич, В.А. Яцюк. – Кам'янець-Подільський: Друк ПП Буйницький, 2006. – 208 с.
2. Кулешова О.В. Теоретичні основи практичної психології: навч. посібник // О.В. Кулешова, І.В. Томаржевська. - Хмельницький: ХНУ, 2012. - 235 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник // С.Д. Максименко. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 272 с.
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): Навчально-методичний посібник // В.М. Поліщук. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330 с.